

STIFTELSEN för
STRATEGISK FORSKNING

Kursplan Karriärutvecklingsprogram för unga forskningsledare

Vision

Programmet *Karriärutvecklingsprogram för unga forskningsledare* är en strategisk satsning för att:

- Identifiera och stödja lovande yngre forskare inom forskningsområden med ojämn könsfördelning att bygga upp självständiga och nyskapande forskningsverksamheter i Sverige samt skapa förutsättningar för att nå de högsta positionerna inom svenska lärosäten.
- Utveckla forskarnas förståelse för hur forskningsresultat implementeras.

Mål

Målen med ledarutvecklingsprogrammet är att ge deltagarna:

- Insikt i hur man som individ agerar och hur man uppfattas som ledare.
- Möjlighet att skapa sin egen ledarskapsfilosofi.
- Verktyg att utöva sitt ledarskap.

Kursplanen

Kursplanen för *Karriärutvecklingsprogram för unga forskningsledare* är utarbetad tillsammans med SSF:s programkommitté för ledarskap. Upplägget och innehållet är utarbetat för att passa målgruppen yngre forskare som har eller håller på att bygga upp en egen självständig forskargrupp. Kursplanen är tänkt att fungera som grund för utbildningen och rubrikerna är därför relativt generella för att ge utrymme för en anpassning av utbildningen efter gruppens behov. Ordföranden tillsammans med biträdande ordförande och för SSF ansvarig handläggare planerar

utformningen av ledarskapsutbildningen. Större förändringar i upplägg jämfört med kursplanen diskuteras med programkommittén för ledarskap innan de genomförs.

Format

Aktivt deltagande i ledarutvecklingsprogrammet är obligatoriskt och överenskommet mellan parterna genom kontrakten som tecknats efter stiftelsens beslut om finansiering.

Programmet ska genomföras i formen av tvådagarsseminarier under ungefär tre år. Seminarierna utgör åtta träffar om totalt 16 dagar samt en studieresa.

Programmet ska inkludera ett mentorprogram. Mentorprogrammet skall erbjudas efter halva programtiden så att deltagarna har kommit in i sina roller som forskningsledare.

Ledning

Ordförandes uppgift är att:

- Medverka vid alla seminarier.
- Sätta tonen för ledarutvecklingsprogrammet.
- Påverka vilka externa personer som bjuds in till seminarierna.
- Påverka studieresans utformning.
- Rapportera till programkommittén om ledarutvecklingsprogrammets utveckling.

Ordförande ska vara en person som:

- Har trovärdighet inom akademien.
- Har lång erfarenhet av ledarskap i forskarmiljöer inom akademi och/eller näringsliv.
- Är intresserad av att utveckla och inspirera andra.

En biträdande ordförande ska medverka i planerandet och genomförandet av

seminarierna. Den biträdande ordföranden ska vara en professionell ledarskapsutvecklare med bred praktisk erfarenhet av ledarskapsutveckling inom både akademi och näringsliv.

Ordförande och den biträdande ordförandens uppdrag beskrivs i deras respektive avtal med stiftelsen.

Pedagogik

Pedagogiska principer som kan ingå i flertalet moment i ledarutvecklingsprogrammet är:

- Reflektion kring egna val och kring den egna personen.
- Interaktion mellan deltagare och med seminarieledare.
- Praktisk träning genom t.ex. rollspel och övningar.
- Individuella reflektioner i mindre grupper med feedback.
- Ta del av förebilders erfarenheter.

Bas för rollspel, övningar och diskussioner ska vara konkreta fall som bygger på deltagarnas egna erfarenheter. Genusmedvetenhet ska genomsyra upplägget.

Alla deltagare i FFL-5 ska erbjudas arbetspsykologisk testning utifrån liknande upplägg som erbjudits deltagarna i tidigare program. Det ska säkerställas att testningen utförs av legitimerad psykolog med dokumenterad genuskunskap. Resultaten från den arbetspsykologiska testningen ska användas vid utformningen av seminarietillfällena i programmet så att de möter gruppens utvecklingsbehov, vilka identifierats genom testningen. Den arbetspsykologiska testningen ska genomföras så att återkopplingen till deltagarna sker inför/vid det seminarium 3 (Ledarskap 1 – Förstå sig själv och sina drivkrafter).

För att ge utrymme för gruppen att reflektera över lärdomar från föregående seminarium föreslås att roterande ge några i gruppen ansvar för att skriftligt dokumentera var sitt seminarium, vilket sedan diskuteras vid inledningen av nästföljande seminarium. Tanken är att gruppen ska reflektera över viktiga frågeställningar. Ett sådant forum ger även utrymme för positiv och negativ feedback.

Moment i ledarutvecklingsprogrammet

1. Presentationer av deltagarna och av programmet

Målen med seminariet är att:

- Etablera spelregler för ledarutvecklingsprogrammet (bl.a. obligatorisk närvaro samt att det som sägs inom gruppen inte får föras vidare).
- Få deltagarna att reflektera kring sig själva som ledare.
- Få deltagarna att lära känna varandra.
- Skapa en trygghet i gruppen som främjar att deltagarna lär av varandra.

Genomförande: deltagarna håller presentationer för varandra där de får i uppgift att tala om t.ex.:

- Min forskning och dess tillämpningsområden.
- Samhällsnyttan av mina forskningsresultat.
- Min situation – yrkesmässig och privat.
- Min utmaning just nu.
- Det här vill jag få stöd med under programmet.
- Fem personliga fakta om mig själv.

Formatet för presentationerna bör vara:

- Storgrupp
- Interaktivt
- Posterpresentationer/Powerpointpresentationer

En inledning från SSF bör förklara den särskilda vikten av samhällsnyttan med forskningen.

Hemuppgift 1

- a) Hur ser det ut på mitt universitet? Vem är det som bestämmer?

- b) Maktens kanaler i forskningsvärlden. Hur kan man påverka som enskild forskare? Min plats i systemet?

2. Förstå systemet

Målet med seminariet är att deltagarna ska förstå:

- Maktens kanaler.
- Hur universitet fungerar.
- Hur forskningsfinansieringssystemet ser ut och fungerar.
- Vilket stöd som finns inom universiteten inom olika områden.
- Introduktion till IPR och innovationsfrågor

Huvudinriktningen är på Sverige, men relevanta EU-strukturer ska ingå.

Genomförande: Deltagarna ska ges möjlighet att reflektera över sin egen väg i maktens kanaler.

Externa gäster skall bjudas in för att dela med sig av sina perspektiv och erfarenheter. Exempel på externa gäster kan vara företagsledare, rektorer, forskningsfinansiärer.

Hemuppgift 2

- a) Reflektera över positiva eller negativa erfarenheter inom ledarskap.
- b) Beskriva egna starka och svaga sidor som ledare.
- c) Egen utvecklingsfråga

3. Ledarskap 1 – Förstå sig själv och sina drivkrafter

Målet med seminariet är att deltagarna ska reflektera kring sin egen person och vad som driver dem i deras ledarskap, hur de kan använda sina styrkor och vilka utvecklingsbehov de har. Efter seminariet ska deltagarna ha fått:

- Grundläggande teori om ledarskap för att få:

- Förmåga att diskutera, analysera och utveckla sitt eget ledarskap.
- Kunskap om genusfrågor ur ett ledarskapsperspektiv.
- Förståelse för att religion, klass och etnisk tillhörighet påverkar det egna ledarskapet.

Genomförande: Inför seminariet ska arbetspsykologisk testning av kandidaterna ha genomförts. Seminariet ska bland annat innehålla:

- Presentation av resultaten från den arbetspsykologiska testningen, på gruppnivå.
- Föreläsning om grundläggande ledarskapsteori
- Grupprefleksion kring resultaten från den arbetspsykologiska testningen. Grupperna ska vara om tre deltagare med cirka en timmes reflektion per individ.
Grupperna ska ges i uppdrag att träffas minst en gång under perioden fram till nästa träff. Grupperna ska förbereda intervjuerna inför seminarium fyra.
- Seminariet ska eventuellt genomföras under tre dagar (från lunch dag ett).

Hemuppgift 3

Hur ser min arbetsgivarroll ut idag? Behöver jag något särskilt stöd i den rollen?

4. Chefs- och arbetsgivarsansvar

Målet är att deltagarna skall:

- Förstå de grundläggande villkoren för sitt ansvar som arbetsledare och representant för arbetsgivaren.
- Veta vart de som arbetsgivare kan vända sig för att få och kräva stöd.
- Lära sig om målstyrning och resultatuppföljning.

Genomförande: Seminariet ska bl a inkludera följande områden:

- Etik
- Mångfald och jämställdhet
- Arbetsmiljöfrågor
- IPR och innovationsarbete
- Oegentligheter
- Oredlighet i forskningen
- Mobbing

5. Ledarskap 2 – Att leda andra människor

Målet med seminariet är att deltagarna ska få:

- Interpersonell teori
- Verktyg för att hantera:
  - Konflikter
  - Svåra samtal
  - Feed-back
  - Coachande samtal
  - Inspirera och motivera andra.

Genomförande: Inför seminariet ska deltagarna ha intervjuat sina medarbetare under en till en och en halv timma var för att få veta hur medarbetarna uppfattar dem som ledare.

Gruppreflektion i grupper om tre om genomförda intervjuer ska hållas under seminariet.

Flera praktiska moment ska ingå i momentet. Deltagarna ska få litteratur att läsa inför seminariet.

Hemuppgift 5

Hur och till vem kommunicerar jag min forskning idag? Hur kommunicerar jag min forsknings samhällsnytta till omvärlden

6. Att kommunicera med och inspirera andra samt individuell fördjupning

Målet med seminariet är att deltagarna ska förstå hur man anpassar sin kommunikation beroende på målgrupp. Särskilt fokus skall ligga på hur man slår igenom med budskapet att den forskning man bedriver är till nytta för samhällets olika aktörer. Seminariet ska även handla om hur man som ledare inspirerar andra. Individuell fördjupning.

Genomförande:

- Vem kommunicerar jag min forskning med?
- Övningar i retorik.
- Kommunikation under pressade förhållanden (massmedieträning kan ev. ingå)
- Inspirera och motivera andra.
- Individuell fördjupning
- Grundläggande teori om ledarskap för att få:
  - Förmåga att diskutera, analysera och utveckla sitt eget ledarskap.
  - Kunskap om genusfrågor ur ett ledarskapsperspektiv.
  - Förståelse för att religion, klass och etnisk tillhörighet påverkar det egna ledarskapet.

7. Ledarskap 3 – Att leda grupper

Målet med seminariet är att deltagarna ska förstå hur:

- Grupper fungerar.
- Omgivningen påverkar gruppen.
- Man leder genom andra.
- Förstå och lära sig att hantera mellancheffens dilemma och möjligheter.
- Den egna rollen i egna och andra grupper.
- Man hanterar en dysfunktionell grupp, men också en grupp som vänder sig mot sin ledare.
- Man ser och motverkar rävspelet inom akademien.

Genomförande:

- Teori om grupper och organisationer ur ett ledarskapsperspektiv.
- Rollspel, övningar
- Reflektioner

Hemuppgift 7

- a) "Possible selves" – reflektionsövning: Din roll i arbetslivet och privat om 5 år. (Genomgång vid seminarium 5)
- b) Intervjuer av två personer med stor erfarenhet av implementering av forskningsresultat. Hur når jag ut med min forskning? (Genomgång vid seminarium 5)

8. Forskningen och min plats i samhället (framtiden) och kommersialisering

Målet med seminariet är att deltagarna ska förstå hur forskningsresultat implementeras. Seminariet ska ge deltagarna ett helikopterperspektiv på forskningens roll i samhället och ska omfatta bl.a. följande moment:

- Behovsanalys av forskningens frågeställningar.
- Hur forskning omsätts i nytta för samhälle och företag.
- Kunskapsöverföring mellan samhällets olika sektorer.
- Den egna strategin för att samhället ska få största möjliga nytta av min forskningsinsats.
- Kommersialisering
- IPR och innovationsarbete
- Den egna forskningens roll i samhället
- Den egna rollen och strategin i forskarsamhället
- Det egna framtida ledarskapet
- Den egna framtida forskningsstrategin

Hemuppgift 8

Skicka brev till mig själv om 6 månader (via SSF). Hur och till vem kommunicerar jag min forskning idag? Hur kommunicerar jag min forsknings samhällsnytta till omvärlden? Vilken inverkan/vilka konsekvenser har min egen ledarstil i kommunikationen med min omvärld?